

ΑΠΟ ΤΟ ΝΕΓΡΟΡΟΝΤΕ ΣΤΟ ΕΓΡΙΒΟΖ ΩΣ ΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΧΑΛΚΙΔΑ

«Ένας ιστορικός περίπατος στην πόλη της Χαλκίδας με τους μαθητές σε ρόλο ξεναγού»

Την Παρασκευή 12 Απριλίου 2024 στο 2^ο Γυμνάσιο Χαλκίδας είχαμε τη χαρά να πραγματοποιήσουμε τον (καθιερωμένο πλέον) ιστορικό μας περίπατο στη Χαλκίδα της Ενετοκρατίας ➤ «Negroronte» και Τουρκοκρατίας ➤ «Egriboz», με συνοδοιπόρους μας αυτή τη φορά τους μαθητές των Ομίλων Ιστορίας και Ρητορικής του **Βαρβάκειου Πρότυπου Γυμνασίου** και τους συνοδούς καθηγητές τους και αξιόλογους συναδέλφους: τις κυρίες Βερδιάκη Μαρία, Γκίκα Ελένη, Λαλιώτου Ευσταθία και τον κύριο Σταυρόπουλο Βασίλη.

Στον χώρο του σχολείου μας συστηθήκαμε, γνωριστήκαμε, δεχτήκαμε με ευγνωμοσύνη τα δώρα των αγαπητών συναδέλφων του Βαρβάκειου Γυμνασίου. Ακολούθησε παρουσίαση με στόχο την ένταξη των μαθητών στον ιστορικό χώρο και χρόνο, ώστε να είναι σε θέση, κατά τη διάρκεια του ιστορικού περιπάτου, να αντιληφθούν ευκολότερα την αλλαγή του τοπίου μέσα από τις φυσικές και ιστορικές συνθήκες των ιστορικών περιόδων που εξετάζουμε.

Και κάπως έτσι, ξεκίνησε ...το ταξίδι μας στην ιστορία!

1^η στάση: Στον ανδριάντα του Μαρδοχαίου Φριζή

Γεννημένος στη Χαλκίδα το 1893, με το πατρικό του σπίτι λίγα μόλις μέτρα μακριά από το πάρκο που πλέον κοσμείται με τον επιβλητικό ανδριάντα του, ο Ελληνοεβραϊκής καταγωγής Μαρδοχαίος Φριζής υπήρξε ο πρώτος ανά βαθμό ανώτερος αξιωματικός που έπεσε στο Ελληνοϊταλικό Μέτωπο. Η συνεισφορά του στο μέτωπο της Αλβανίας ανεκτίμητη!

Ανάλογες θα είναι και οι τιμές που θα του αποδοθούν (έστω και καθυστερημένα): ανδριάντες, προτομές και οδοί θα πάρουν το όνομά του. Η έκπληξη έδωσε τη θέση της στον ενθουσιασμό, όταν οι μαθητές και οι συνάδελφοι του Βαρβάκειου μας αποκάλυψαν ότι **το σχολείο τους συνορεύει με την Οδό Μαρδοχαίου Φριζή!** Ίσως τίποτα να μην ήταν και τόσο τυχαίο τελικά...

➡ 2^η στάση: Στο Μνημείο εκτελεσθέντων

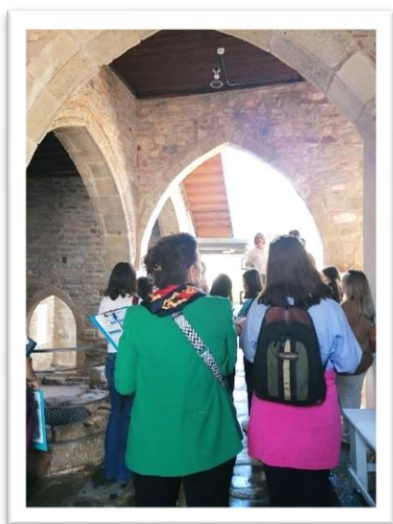
Ένα ταπεινό μνημείο αφιερωμένο στους Ευβοείς ήρωες της Αντίστασης με τεράστιο όμως ιστορικό και συναισθηματικό βάρος. Έτσι το βιώσαμε κι εμείς στην προσπάθειά μας να μπορούμε έστω και για λίγο στη θέση των μελλοθάνατων αγωνιστών και να συναισθανθούμε την ψυχική ένταση των τελευταίων δραματικών στιγμών πριν την εκτέλεσή τους.

➡ 3^η στάση: Στο Λαογραφικό Μουσείο

Οι μαθητές του σχολείου μας ξενάγησαν τους φιλοξενούμενούς μας στο μοναδικό απομεινάρι της μεσαιωνικής οχύρωσης της πόλης και μας πληροφόρησαν για τη θέση - πορεία των **Ενετικών τειχών** της Χαλκίδας στον σύγχρονο οικιστικό ιστό της πόλης.

Το οχρωμένο τμήμα της Χαλκίδας σε πολεοδομικό διάγραμμα του Κάστρου της το 1840

➡ 4^η στάση: Στην Οικία Βαΐλου

Βρεθήκαμε στο κτήριο – έδρα του ενετού **Βαΐλου**, διοικητή της ενετοκρατούμενης Χαλκίδας (**Negroponte**). Πρόκειται για σπάνιο αρχιτεκτονικό οίκημα που συνδυάζει ενετική, οθωμανική και νεοκλασική αρχιτεκτονική. Οι μαθητές χωρισμένοι σε ομάδες περιηγήθηκαν ελεύθερα στο κτήριο προσπαθώντας να εντοπίσουν μεμονωμένα στοιχεία ή ολόκληρα οικοδομικά τμήματα της οικίας που να αντιστοιχούν σε κάθε μια από τις τρεις παραπάνω οικοδομικές φάσεις. Οι μαθητές άφησαν το κτήριο να τους «μιλήσει» και να τους αποκαλύψει όλα του τα μυστικά...

➡ 5^η στάση: Στο τζαμί Εμίρ Ζαδέ

Μέσω της οδού Σταμάτη κατευθυνθήκαμε στο Οθωμανικό τέμενος **Εμίρ Ζαδέ**, το μοναδικό από τα 4 τζαμιά που σώζεται ως σήμερα, τοπόσημο - σύμβολο της Οθωμανική περιόδου της Χαλκίδας (**Egriboz**). Ταυτόχρονα, απολαύσαμε την υπέροχη έκθεση χαρακτηριστικών του Ι. Καράκωστα που φιλοξενείται στο εσωτερικό του.

➡ 6^η στάση: Στην Εβραϊκή Συναγωγή

Επί της οδού Κώτσου, κατευθυνθήκαμε στην Εβραϊκή συναγωγή. Οι μαθητές συνειδητοποίησαν έτσι το "πάντρεμα" των τριών θρησκειών που σηματοδοτούν τα τρία ιστορικά μνημεία της περιοχής: Αγία Παρασκευή, Οθωμανικό τέμενος και Εβραϊκή συναγωγή και τη συνύπαρξη και αλληλεπίδραση Χριστιανών, Οθωμανών και Εβραίων στην ίδια πόλη.

Μέσα από σχετική δραστηριότητα ανέδειξαν την αξία της ανεκτικότητας και της αλληλεγγύης μεταξύ

ανθρώπων με εντελώς διαφορετικά (και κάποιες φορές συγκρουόμενα) ταυτοτικά χαρακτηριστικά συνειδητοποιώντας τη μία και μοναδική ταυτοτική υπαγωγή που «αγκαλιάζει» όλους και όλες, πάντα και παντού, και που δεν είναι άλλη από την **ανθρώπινη**.

➡ 7^η στάση: Στην Οικία των Παίδων

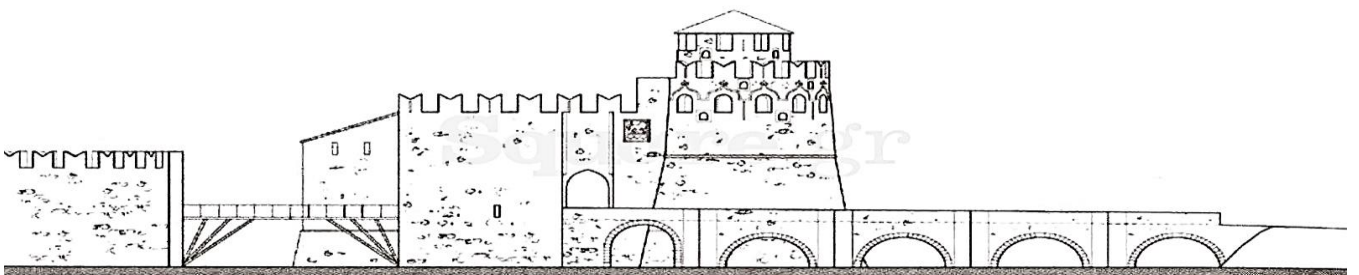
Καλά κρυμμένη στην ομώνυμη οδό, η διατηρητέα οικία, εξαιρετικό μνημείο αστικής αρχιτεκτονικής της Τουρκοκρατίας στη Χαλκίδα, εντυπωσίασε τους μαθητές με την ιστορία της και προβλημάτισε με την εγκατάλειψή της... Όλοι τους ανταποκρίθηκαν με ευαισθησία στην έκκληση της ομώνυμης οικίας για βοήθεια και υποστήριξη!

➡ 8^η στάση: Στην Παλιά Γέφυρα

Οι μαθητές μάς μίλησαν για την ιστορία του Κάστρου της Γέφυρας και αναζήτησαν τα απομεινάρια της στις βάσεις της σημερινής συρταρωτής γέφυρας (πρώτης που κατασκευάστηκε ποτέ), σημείο αναφοράς για τη Χαλκίδα και φυσικά ένα από τα πιο σημαντικά τοπίασμα γεφυροποιίας σε όλο τον κόσμο.

Από εκεί θαυμάσαμε το επιβλητικό κάστρο του Καράμπαμπα, σημαντικό οχυρωματικό έργο των Οθωμανών στον απέναντι λόφο της Βοιωτικής ακτής, που κατέστησε τη Χαλκίδα «απόρθητη πόλη» μέχρι που αυτή πέρασε στην κυριότητα του ελληνικού κράτους το 1833.

9^η στάση: Στο Επιμελητήριο Ευβοίας

Καθώς ανηφορίσαμε την οδό Ελευθερίου Βενιζέλου, ρίξαμε μια «κλεφτή» ματιά στα λείψανα των **Μεσαιωνικών τειχών** της πόλης, όπως αυτά διασώζονται στο **ισόγειο του Επιμελητηρίου Ευβοίας**. Η βόλτα μας ολοκληρώθηκε με **αγώνα λόγου** σε αίθουσα που μας παραχώρησε το Επιμελητήριο. Οι μαθητές, αφού χωρίστηκαν σε δυο ομάδες, υπέθεσαν ότι είναι μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου της πόλης στα 1885 και ότι ανήκουν σε μία από τις δυο αντίπαλες παρατάξεις που τάσσονται είτε **υπέρ**

είτε **κατά της κατεδάφισης των τειχών της πόλης**. Προσπάθησαν, λοιπόν, να πείσουν τον Δήμαρχο της Χαλκίδας για την ορθότητα της άποψής τους μέσω επιχειρημάτων που προετοίμασαν με τους υπόλοιπους δημοτικούς συμβούλους της παράταξής τους. Η συνδρομή της **κυρίας Λαλιώτου**, υπεύθυνης εκπαιδευτικού του Ομίλου ρητορικής της Βαρβακείου, αποδείχτηκε ανεκτίμητη, μιας και το σχολείο μας δεν διέθετε προηγούμενη εμπειρία σε αγώνες επιχειρηματολογίας (λόγου και αντιλόγου).

Σε ανεπανάληπτο **ρόλο Δημάρχου Χαλκιδέων ο κύριος Σταυρόπουλος**, ο οποίος, αφού παρακολούθησε με αμέριστη προσοχή την τοποθέτηση των «Δημοτικών του Συμβούλων», κατέληξε σε μια απόφαση που θα ζήλευαν και οι πιο έμπειροι και εμπνευσμένοι εκπρόσωποι της τοπικής μας αυτοδιοίκησης!

Και μπορεί η πόλη να χάρισε απλόχερα τα ιστορικά της **«μυστικά»** στους μαθητές και καθηγητές του Βαρβακείου Γυμνασίου, ένας κοινός όμως προβληματισμός επανήλθε ξανά και ξανά στο προσκήνιο των συζητήσεών μας. Ένας τέτοιος ιστορικός και πολιτιστικός θησαυρός έχει αναδειχθεί επαρκώς ή μήπως εξακολουθεί να αποτελεί κυριολεκτικά «μυστικό», γνωστό μόνο σε λίγους; **Γιατί η ψυχαγωγική και γαστρονομική όψη της Χαλκίδας έχει επισκιάσει παντελώς την πολιτιστική – ιστορική της αξία;**

Ερωτήματα που χρόνια τώρα απασχολούν ακατάπαυστα εμάς, τους κατοίκους αυτής της μοναδικής πόλης. Ερωτήματα που προβληματίζουν σίγουρα και τους κατοίκους αρκετών ακόμη πόλεων ανά την Ελλάδα. Και ανάμεσά τους πόλεις - φωτεινά παραδείγματα που βάσισαν το αναπτυξιακό τους όραμα στην πολιτιστική τους ανάδειξη και απέδειξαν πόσο πιο μεγάλοπνοο, ποιοτικό και επωφελές είναι για κατοίκους και επισκέπτες.

Η κλισέ κυρίαρχη εικόνα της Χαλκίδας ως κατεχοχήν προορισμού για ουζάκι-ψαράκι (και γιατί να το κρύψουμε άλλωστε... εκεί κατέληξε και η δική μας βόλτα!) οφείλει να βρει το ισοζύγιό της στην αντίστοιχη ανάδειξη του πολιτισμικού της ρόλου, ενός ρόλου πρωταγωνιστικού που διατρέχει κάθε ιστορική περίοδο από την αρχαιότητα ως σήμερα.

Κρατώ για το τέλος τα λόγια της **Μαρίλιας** κατά τη διάρκεια του ρητορικού αγώνα στην αίθουσα του ΤΕΕ:

«...και τι θα ήταν εξάλλου ένα δέντρο αποκομμένο από τις ρίζες του;»